

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวคิดเรื่องกรุณาในพระพุทธศาสนาเถรวาท
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุวรรณา เมืองแก้ว
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาปรัชญา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย พงษ์สนิท กรรมการ อาจารย์ ดร.พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวคิดเรื่องกรุณาในพระพุทธศาสนาเถรวาท มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาถึงองค์ธรรมของ "กรุณา" และ 2. เพื่อศึกษาเกณฑ์ในการวินิจฉัยปัญหาจริยธรรมและหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักธรรมข้อกรุณาในสังคมไทย

ผลการศึกษา พบว่า กรุณาหมายถึง ความห่วงใย หนไม่ได้ที่จะส่งสารผู้ประสบทุกข์ ใฝ่ใจในการจะปลดปล่อย นำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของปวงสัตว์ ช่วยให้สรรพสัตว์ได้หลุดพ้นจากความทุกข์ ทั้งทางกาย วาจา ใจ โดยไม่เบียดเบียน และไม่เสียใจ

การปฏิบัติกรุณาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท จะต้องประกอบด้วยองค์ธรรมหรือส่วนประกอบที่เป็นจริงของกรุณา ดังนี้

1. ลักษณะของกรุณา : คิดปล่อยทุกข์ หากทางช่วยเหลือผู้อื่นให้หลุดพ้นจากความทุกข์
2. รสหรือสภาวะของกรุณา : หนไม่ได้ต่อความทุกข์ของคนอื่น
3. ผลของกรุณา : ความไม่เบียดเบียน
4. เหตุใกล้ของกรุณา : มองเห็นสัตว์ที่ถูกความทุกข์ครอบงำ เป็นผู้นำสงสาร
5. สมบัติของกรุณา : ระวังความเบียดเบียน
6. วิบัติของกรุณา : ความเกิดขึ้นแห่งความโศก

กรุณาเป็นธรรมคู่ ที่มักจะใช้คู่กันกับเมตตา จนบุคคลทั่วไปเข้าใจผิดว่า มีความหมายเดียวกัน จึงมักใช้สับสนปะปนกันไป แท้ที่จริงเมตตาหมายถึงความรักความปรารถนาดีแก่บุคคลปกติโดยทั่วไปให้ประสบแต่ความสุข ในขณะที่ กรุณาเป็นความหวังช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ให้เขาได้รอดพ้นจากทุกข์

เมื่อจัดแยกกรุณาแล้ว มีอยู่ 3 ประเภท ประกอบด้วย

1. กรุณาจิต หมายถึง จิตที่รู้แจ้งอารมณ์ภายใน ประกอบกันด้วยการสงสาร กิริยาสงสาร ความสงสารในสัตว์ทั้งหลาย แล้วคิดหาทางช่วยเหลือให้เขาหลุดพ้นจากทุกข์

2. กรุณากิจ หมายถึง งานที่กระทำด้วยกรุณา หรือหน้าที่ของกรุณา เริ่มตั้งแต่การเห็น สัตว์โลกประสบทุกข์แล้ว มีความเอ็นดู สงสาร คิดและสงเคราะห์ให้เขาพ้นจากทุกข์ตามฐานะที่ตน จะพึงทำได้

3. กรุณาคุณ หมายถึง ประโยชน์ของกรุณา เห็นได้จากพระมหากรุณาธิคุณของพระ-
พุทธเจ้า พระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ และกรุณาคุณซึ่งปรากฏในบุคคลทั่วไป เช่น
ยอมหลับเป็นสุข ไม่ฝันร้าย และยังเป็นที่รักแห่งเทวดา มนุษย์และอมมนุษย์ทั้งหลาย เป็นต้น

เมื่อนำแนวคิดเรื่องกรุณาในพระพุทธศาสนาเถรวาท มาวิเคราะห์ปัญหาเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับ
กับกรุณาแล้ว ได้ผลสรุป ดังนี้

1. ปัญหาการละเว้นที่จะปฏิบัติกรุณา ขึ้นกับเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น ผู้พบเห็นเหตุ-
การณ์ ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ให้ความช่วยเหลือ ภูมิหลังผู้ให้ความช่วยเหลือ ผู้เคราะห์ร้าย และเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้น

2. ปัญหาการปฏิบัติกรุณา เช่น ปัญหาการุณยฆาต และปัญหาการเลี้ยงสัตว์เพื่อนำไปฆ่า
เป็นอาหาร ในกรณีของการุณยฆาต นั้น ยังขัดแย้งกับหลักธรรมข้อกรุณาเพราะกระทำด้วยการฆ่า
หรือเบียดเบียน ย่อมไม่ใช่การฆ่าด้วยความกรุณา ในทำนองเดียวกัน การเลี้ยงสัตว์เพื่อนำไปฆ่าเป็น
อาหาร ต้องพิจารณาควบคู่กับเจตนาของผู้เลี้ยงสัตว์ หากรู้อย่างชัดเจนว่าผู้ซื้อจะนำสัตว์นั้นไปฆ่า
เป็นอาหารหรือตนเลี้ยงเพื่อนำไปฆ่าเป็นอาหารแล้ว ถือได้ว่าเป็นผู้ไม่มีความกรุณาต่อสัตว์

นอกจากนั้น คุณธรรมข้อกรุณามีความสำคัญถึงขั้นเป็นสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ในสังคม
ที่พึงปฏิบัติต่อกันเพื่อความสงบสุขของสังคม ดังนั้น ทุกหน่วยงาน องค์กรรัฐบาลและเอกชน จึง
จำเป็นต้องเร่งรัดปลูกฝังคุณธรรมข้อกรุณา และนำไปประยุกต์ใช้ในสังคมให้มากขึ้นต่อไป

Thesis Title	The Concept of Karunā (Compassion) in Theravāda Buddhism		
Author	Miss Suwanna Muangkaew		
M.A.	Philosophy		
Examining Committee	Lect. Dr. Viroj	Inthanon	Chairman
	Asst. Prof. Noi	Pongsanit	Member
	Lect. Dr. Phisit	Kotsupho	Member

Abstract

The Concept of Karunā (Compassion) in Theravāda Buddhism, aims to analyze two main topics : 1. The constituents of Karunā in the whole; and 2. Ethical standard together with the right means of practicing Karunā in Thai society.

It was found that Karunā means a feeling of deep sympathy and sorrow for another living creature who is stricken by suffering or misfortune, accompanied by a strong desire to alleviate the pain or remove its cause.

According to Theravāda Buddhism, the practice of Karunā must be composed of six Karunā Constitutents;

1. Characteristic : Promoting the aspect of allaying suffering ; thinking of ways to help people to be free from suffering
2. Function : Not bearing with others' suffering
3. Manifestation : Non-cruelty
4. Proximate cause : Seeing helplessness in those overwhelmed by suffering
5. Success : Making cruelty subside
6. Fail : Causing sorrow

Usually, Karunā is practised together with Metta (Loving Kindness) often leading to misconception that they are the same. Actually, Karunā has a different meaning from Metta because the first helps people or animals to be free from suffering while the latter makes others be happy.

From the practical point of view , there are three kinds of Karunā.

1. Karunā in Mind
2. Karunā in Practice
3. The Merit of Karunā

When Karunā is applied to ethical problems , it was found that :

1. the problem of non - practice Karunā depends upon many factors, such as bystanders, helpers, sufferers and evidences.

2. Practicing Karunā in problematic cases, such as euthanasia and feeding animals to be killed for food is difficult. In the case of euthanasia, it is not applicable because killing is cruel while in the latter case, it is based on the intention of the feeders.

In addition, Karunā is valuable to the extent of being a right and duty of all human beings and a basic condition of peaceful cohabitation.